

Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2017-10 – 26 laiško darbdaviams Nr. SD – 37- 12699 „Statybvietės išlieka viena rizikingiausių vietų darbu“
PRIEDAS

2017 metais įvykusių nelaimingų atsitikimų darbe, susijusių su darbuotojų kritimais iš aukščio/į gylį ar daiktų kritimais ant darbuotojų, statybos sektoriaus įmonėse trumpa aplinkybių ir priežasčių

APŽVALGA

2017-03-17 UAB „Liverus“ statybvietėje „Panevėžio autobusų parkas“, atskilęs žemių luitas prispaudė ir *sunkiai sužalojo* vamzdžių klojimui tranšėją ruošusį UAB „Liverus“ statybininką. Buvo vykdomi lauko ir vidaus inžinerinių tinklų įrengimo bei buitinių nuotekų tinklo įrengimui žemės kasimo darbai. Iškasos kasimo darbus ekskavatoriumi vykdė ekskavatorininkas J.P. Plataus profilio statybininkai G.K. ir S.P. turėjo išmatuoti iškasos gylį ir sutvirtinti šlaitus. Darbininkams dirbant iškasoje ir matuojant jos gylį, staiga nučiuožė iškasos šlaitas, kuris S. P. prispaudė kojas, o G. K., pajutęs smūgį per kojas, suklupo ir jį užpylė žemėmis iki pečių. To pasekoje G. K. patyrė sunkią traumą.

Pagrindinėmis nelaimingo atsitikimo (toliau - NA) darbe priežastimis buvo įvardinta: galimo tranšėjos užvirtimo žemėmis pavojaus rizikos neįvertinimas, taip pat saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės įmonėje nepakankamumas. Vykdam darbus iškasoje su vertikaliomis sienomis giliau, kaip 1,5 m. nebuvo užtikrinta, kad prieš darbuotojams lipant į iškasą, būtų sutvirtinti iškasos šlaitai.

2017-03-29: UAB „GJ Ranga“ „Užliedžių kaime (Kauno r.) vykdė gyvenamosios paskirties (8 butų) pastato vidaus įrengimo darbus. Pastato vidaus įrengimo darbams atlikti buvo paskirti dirbti pagalbiniai darbininkai A. Č. K. ir E. V. Darbininkas A. Č. K. namo pirmame aukšte klojo iš smėlio ir putų plasto išlyginamąjį sluoksnį grindims. E. V. dirbo antrame pastato aukšte - mineralinės vatos plokštėmis šiltino sienas. Baigęs darbus A. Č. K. užlipo į antrą pastato aukštą vidaus laiptais (pastarieji buvo be apsauginių turėklų) kloti mineralinės vatos, nors dirbti antrame aukšte pavedimo neturėjo. Lipant laiptais žemyn iš antro aukšto į pirmą, jam susipynė kojos ir jis krito žemyn ant pirmo aukšto betoninių grindų, patirdamas *sunkią galvos traumą*.

Pagrindinėmis NA darbe priežastimis įvardinta: Saugos ir sveikatos norminio teisės akto (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų pažeidimas bei saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės nepakankamumas.

2017-03-31: Kelio Mažeikiai–Plungė–Tauragė ruože, vykdant tilto per Babrungo upę rekonstrukciją, kartu su demontuojama plokšte iš maždaug 4 metrų aukščio į upę nukrito ir *sunkiai susižalojo* UAB „Plungės Jonis“ kelio darbininkas M. R.

Įmonės darbuotojai V. V., A. K. ir M. R. vykdė paruošiamuosius darbus tilto perdangos plokščių nukėlimui (esamų plokščių išstumdymą, darant tarp jų 0,5-0,6 cm. tarpus). Minėti darbuotojai ant kraštinės plokštės pneumatiniu plaktuku tarp plokščių siūlių iškalė 5 cm pločio ir 50 cm ilgio griovelius 0,5 m. atstumu nuo plokštės galo ir, įstatę mechaninį domkratą, sukdami jį, atliko plokštės stūmimo darbus. Darbų atlikimo metu darbuotojai V. V., A. K. domkratą suko klūpėdami ant šalia esančios plokštės, o M. R. - ant kraštinės plokštės, kuri, ją stumiant (judinant), lūžo ties plokštės viduriu per įtrūkusią vietą. Plokštė įkrito į upelį kartu su ant jos dirbusiu M. R.

NA darbe tyrimo metu nustatyta, kad perdangos plokštės buvo sutrūkinėjusios, betono paviršius atrupėjęs. Prieš vykdant darbus darbo vietoje nebuvo įrengti apsauginiai turėklai ar kitos kolektyvinės apsaugos priemonės, apsaugančios darbuotojus nuo kritimo iš aukščio.

Pagrindinėmis NA darbe priežastimis įvardinta: netinkamas pavojingų darbų organizavimas. Tilto plokščių demontavimo darbai buvo atliekami neatsižvelgiant į perdangos konstrukcijų būklę, neįvertinus rizikos, kad perdanu įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės, darbuotojai taip pat neaprupinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuo kritimo iš aukščio.

2017-04-08 UAB „CONRESTA“ statybvietėje (Vilniuje), nuo kopėčių iš maždaug 2- 2,5 m aukščio nukrito ir sunkią traumą patyrė klojinių demontavimo darbus vykđęs betonuotojas. Darbuotojas stovėdamas ant pastato betoninės perdangos, pasistatė atremiamas kopėčias, kad galėtų pasiekti viršutines temples. Lipant kopėčiomis nukentėjusiojo koja nusprūdo nuo 4 ar 5 (nėra tiksliai žinoma) kopėčių skersinio, esančio maždaug 1.14 m – 1.26 m atstumu nuo kopėčių apatinio galo (atstumas nuo grindų mažesnis, nes kopėčios buvo pastatytos maždaug 70 laipsnių kampu). Nukentėjusysis, neišlaikęs pusiausvyros, krito kartu su atremtomis kopėčiomis ant pastato betoninės perdangos ir **patyrė sunkią galvos traumą**.

Tiriant įvykį nuspręsta, kad NA darbe įvyko dėl darbuotojo neatsargumo (netyčinio suklypimo) lipant kopėčiomis.

2017-04-18 UAB "BAGETA": Meškuičiuose (Šiaulių rajonas) techninio padalinio vadovas A. L. žodiniu nurodymu paskyrė UAB „Bageta“ darbuotojams B. D. ir J. R. atlikti senos ventiliacijos sistemos demontavimo ir nukėlimo darbus. Atvykus UAB „Rušiota“ automobiliniam kranui, B. D. užlipo ant stogo (šlaito nuolydis daugiau kaip 20 laipsnių), kad galėtų užkabinti krovinį (nukėlimui skirtą vamzdį). Tai padaręs, eidamas atgal įlūžo, iš 8 metrų aukščio nukrito ant betoninės dangos ir patyrė **sunkią traumą**.

Tyrimo metu nustatyta, kad darbuotojai nenaudojo (neturėjo) asmeninių apsaugos priemonių, apsaugančių nuo kritimo iš aukščio, taip pat nebuvo įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės. Nustatyta, kad B. D. buvo instruktuoatas *tik pagal vienintelę įvadinę darbuotojų saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 1*, kuri yra bendrinė ir skirta visų padalinių vadovams. Pagal darbuotojo asmeninių apsaugos priemonių apskaitos kortelės duomenis, B. D. nebuvo išduotos asmeninės apsaugos priemonės, apsaugančios nuo kritimo. Išsiaiškinta, kad automobilinis kranas buvo nuomojamas iš UAB “Rušiota”. Atvykęs automobilinio kranu operatorius, nepasidomėjo ar UAB “Bageta” darbuotojai apmokyti kaip stropuotojai ir leido jiems prikabinėti krovinius. B. D. ir J. R. nebuvo apmokyti kaip stropuotojai.

Apžiūrint stogą iš viršaus matyti, kad toje vietoje kur darbuotojas įlūžo, stogo danga apnešta pjuvenomis, taip pat matyti, kad darbuotojas, lipdamas ant stogo, nenaudojo pagalbinių priemonių, t.y. trapo, kopėčių ar kitų paaukštinių, kuriomis būtų galima saugiai ant jo patekti.

Tyrimo metu nebuvo pateikti jokie įmonės lokaliniai dokumentai (sandėlio projektas, stogo dangos demontavimo projektas arba technologinė kortelė, paskyra – leidimas), reglamentuojantys ventiliacinės sistemos demontavimo darbus.

Pagrindine NA darbe priežastimi įvardintas netinkamas pavojingų darbų organizavimas: ventiliacijos vamzdžio nuėmimo darbai buvo vykdomi neįrengus kolektyvinių bei neaprupinus darbuotojų asmeninėmis saugos priemonėmis, apsaugančiomis nuo kritimų iš aukščio. Taip pat atsakingi darbų vadovai nebuvo paruošę tikslių darbų vykdymo procedūrų, nekontroliavo darbų eigos.

2017-04-20: Norvegijoje, statybos aikštelėje, vykđant metalo konstrukcijų montavimo darbus, buvo prispaustas (**mirtinai**) metalo konstrukcijų UAB „Ruukki Lietuva“ statybos brigadininkas V. G. *Įvykis nebaigtas tirti, nes negauti iš Norvegijos tyrimui reikalingi duomenys.*

2017-05-18: UAB "Alfeta" teritorijoje atliekant apie 5 m gilyje smėlio grunte nuotekų šulinio montavimo darbus, nuslinko iškasos šlaitas ir užvertė iškasoje buvusį darbus vykđžiusios UAB "Žygesta" statybininką I. D., kuris patyrė sunkią traumą. 2017-05-24 dieną gautas iš įmonės pranešimas, kad darbuotojas ligoninėje mirė.

Apibendrintos įvykio aplinkybės bei priežastys apie šį įvykį yra pateiktos Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriatu Jono Griciaus 2017 m. birželio 2 d. laiške Nr. SD – 37-6853 įmonių vadovams „Nesutvirtintose iškasose ir tranšėjose mirtinai žalojami ne tik Lietuvos įmonių, bet ir užsienio šalių darbuotojai“ (žiūr.VDI svetainė, pirmas puslapis, rubrika „Nelaimėms – STOP“).

2017-05-19: AB „Vilkijos ūkis“ pagalbiniam darbuotojams A.U. ir N. P. buvo duotas nurodymas dirbti prie rekonstruojamos audinių stoginės – pakeisti sulūžusius šiferio lapus naujais. Darbuotojai susirinkę reikalingas medžiagas bei įrangą, savarankiškai pasirinko paaukštinių

priemonę – kopėčias (kokias paaukštinimo priemones naudoti darbuotojams nebuvo nurodyta). Darbų vykdymo eigoje, atlikdamas vinies nukirpimą A. U. neišlaikė pusiausvyros stovėdamas ant kopėčių nepatogioje padėtyje (atsirėmęs nugara į pakopas) ant trečios (nuo viršaus) kopėčių pakopos, nukrito iš maždaug 1,3 m aukščio ir **patyrė sunkią traumą**.

Pagrindinė NA darbe priežastimis įvardinta: saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės įmonėje nepakankamumas, pasireiškęs galimos rizikos neįvertinimu stoginės remonto darbų (šiferio keitimo) specifikos, neparengus proceso technologijos aprašymo, neparinkus reikiamos paaukštinimo priemonės (šiems darbams atlikti darbuotojai įprastai naudodavo paaukštinimo priemonę - stelažą), taip pat saugos ir sveikatos norminio teisės akto (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų nesilaikymas.

2017-06-20: IĮ statybos firmos „Selsa“ darbuotojai vykdė vamzdynų izoliavimą Klaipėdos Respublikinės ligoninės naujo priestato statybvietėje ir dirbo pastato septintame aukšte. Elektros montuotojui V. Š. buvo pavesta 7-ame ir 8-ame pastato aukštuose izoliuoti 20 mm diametro šildymo sistemos vamzdžius. Šiuos vamzdžių izoliavimo darbus V. Š. jau atlikinėjo nuo 2017-06-19 (pirmadienio). Darbui atlikti jokių pagalbinių priemonių, taip pat ir paaukštinimo, nereikėjo, nes izoliavimo kevalu buvo izoliuojamas vertikalus vamzdynas einantis į kolektorines šildymo dėžes, kur maksimalus aukštis nuo grindų iki izoliuojamų vamzdžių buvo 200 -210 cm.

Tą dieną darbų vadovas R. Pauliukonis jokių kitų darbų V. Š. nebuvo pavedęs atlikti.

Prieš pietus darbuotojai aptiko V. Š. sėdintį ant grindų trečiame aukšte - darbuotojas skundėsi peties skausmais. Padalinio vadovas pasiūlė V. Š. vykti į gydymo įstaigą, bet šis kategoriškai atsisakė ir paprašė parvežti jį į namus. Sakė, jog petys ir anksčiau jam skaudėdavo ir rytoj praeis.

Vakare V. Š. namuose pasijuto blogai ir artimųjų buvo nugabentas į ligoninę. Jam diagnozuota **sunki trauma:** galvos smegenų trauminė liga (ūmus periodas, sunki forma); kairės pusės kaukolės skliauto lūžis; subdurinė hematoma dešinėje kaktinėje, smilkininėje ir pakaušio srityse; galvos smegenų kontūzija ir edema; kairiojo raktikaulio lūžis.

Išvyko tyrimo metu V. Š. negalėjo tiksliai paaiškinti nelaimės aplinkybių (gydytojai diagnostavo ir nukentėjusiojo neadekvatumą, ką patvirtina bent trys skirtingi jo parodymai). Įvykio niekas iš darbuotojų nematė.

Viename iš savo paaiškinimų V. Š. yra nurodęs, kad iškrito per angą, lūžus ją dengusiai OSB plokštei. Tikėtina, kad darbuotojas dėl nenustatytų priežasčių, nuėjęs į 4-ame aukšte esančią ventiliacijos kameros patalpą, užlipo ant pastolių skydo, kuriuo buvo uždengta perdangoje esanti anga ir, priartėjęs prie sienos bei skydui verčiantis, nukrito pro angą iš 3,5 m aukščio ir, atsitrenkęs į šalia buvusią koloną, patyrė **sunkią traumą:** galvos, raktikaulio ir kitus daugybinius sužalojimus.

Pažymėtina, kad prokuratūra buvo nutraukusi tyrimą, tačiau šeimai apskundus atnaujino nutrauktą tyrimą.

Pagrindinė NA darbe priežastimi darbo inspektorius įvardijo - „Netinkamų kolektyvinių saugos priemonių naudojimas: demontavus perdangoje ugnies vožtuvą ir atsiradusią angą uždengus surenkamų pastolių paklotu, nebuvo užtikrinta, kad angos uždengimas būtų stabilus, tai yra, kad nepasislinktų ar nesiverstų“.

2017-06-21: Antano Pronckaus Individualioje įmonėje Klaipėdoje, renovuojant 13 aukštų namą, kėlimo mechanizmu keliamo apdailos plokštė krito iš maždaug 20 metrų aukščio ir **sunkiai sužalojo** apačioje buvusį šios įmonės nekvalifikuotą statybos darbininką A. P.

Pagrindinė NA darbe priežastimi darbo inspektorius įvardijo - „Netinkamas darbų organizavimas: darbdavys, organizuodamas darbus neužtikrina, kad darbuotojas, prieš jam pradėdant dirbti statybvietėje, būtų instrukuotas, kaip saugiai atlikti jam pavestą darbą konkrečioje darbo vietoje, t.y. netinkamai užstropuota plokštė išslydo ir sužalojo darbuotoją, kuris nebuvo informuotas apie esamus ir galimus pavojus ir jų sukeltus rizikos veiksnius, nesupažindintas su technologine kortele, kurioje pateikta plokštės stropavimo ir kėlimo schema“.

2017-07-03: Keliant metalinę koloną nuo perdengimo ir norint ją pastatyti vertikaliaje padėtyje, UAB "Vilmetas" šaltkalvis - surinkėjas V. Š. užlipo ant angos, kuri buvo uždengta neteislingai

sutvirtintu tarpusavyje medinių lentų paklotu. Lentoms prasiskyrus šaltkalvis - surinkėjas V. Š. nukrito į žemesnį pastato aukštį iš 7 m ir mirtinai susižalojo.

Apibendrintos įvykio aplinkybės bei priežastys pateikiamos šios APŽVALGOS priede (žiūr. Foto 6.)

2017-07-04: statybietėje Danijoje atliekant pastato demontavimo darbus iš 7 m aukščio nukrito ir sunkiai susižalojo UAB „Voreda“ plataus profilio statybininkas, kuris 2017.07.19 ligoninėje mirė.

Įvykis nebaigtas tirti, nes negauti iš Danijos tyrimui reikalingi duomenys.

2017-07-24: prie statomo administracinio pastato (Statybininkų g. 47, Klaipėda) buvo tiesiami nuotekų tinklai. Ekskavatoriaus Case 695 (82 KW) pagalba, galiniu kaušu buvo kasama tranšėja, klojami vamzdžiai. UAB "DELAGIDA" įmonės darbininkai, norėdami nustatyti tiesią klojamų vamzdžių kryptį, pasiuntė pagalbinių darbininką prie trasą žyminčio kuolelio už ekskavatoriaus ir paprašė ekskavatorininko pakelti priekinį kaušą. Tęsiant darbus ir nuleidus priekinį ekskavatoriaus kaušą, juo **buvo mirtinai prispaustas ten buvęs UAB pagalbinių darbininkas.**

Tyrimas užsitiesė dėl teismo ekspertų vėlai pateiktų išvadų.

2017-08-11: UAB „Aldasta“ darbuotojams statybietėje (Bruzdeilyno km., Klaipėdos raj.), vykdant statomo gyvenamojo namo šlaitinio stogo įrengimo darbus, buvo surenkamas mobilus bokštelis. Nestabiliai stovėjęs bokštelis su darbuotojais, montavusiais paklotą 2-me aukšte, virto ant žemės, ko pasekoje darbuotojai, krisdami su bokšteliu iš 2 m. aukščio, **patyrė traumas:** S. G. – **sunkių** (nugaros sumušimas. Dešinės mentės lūžis. Dešinės pusės IV-V, VIII, IX šonkaulių lūžiai. Daugybiniai dubens kaulų lūžiai: kairės kryžkaulio šakos, dešinės ir kairės gūžduobių ir dešinio gaktikaulio lūžiai. Dešinio stipinkaulio lūžis tipinėje vietoje), G. S. - **lengvą.**

Pagrindine NA darbe priežastimis darbo inspektorė įvardijo:

1. „Saugos ir sveikatos norminio teisės akto (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų pažeidimą“ – darbuotojai, surenkant bokštelį nesivadovavo montavimo instrukcijos reikalavimais, nes, statant aukštesnį kaip 2 m. bokštelį, jo stabilumui užtikrinti neįtvirtino šoninių atramų ir lipo ant bokštelio neįsitikinę jo stabilumu. Prieš pradėdant montavimą taip pat *neįsitikino ar pagrindas*, ant kurio bus pastatytas bokštelis, *stabilus* (pagrindas buvo duobėtas, nelygus);

2. Saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės įmonėje nepakankamumas: administracija neužtikrino darbų kontrolės, kad darbuotoj, atlikdami bokštelio montavimo darbus aukštyje, vadovautųsi mobilių aliuminio bokštelių montavimo ir naudojimo instrukcija.

2017-09-01: UAB Archeologijos projektų centras "Antiqua", statybietėje Vilniuje du nelegaliai dirbę asmenys ketvirtame aukšte mūrijo parapetą. Netvarkingai sudėtos plytos nukrito ant pirmame aukšte iškasoje dirbusį pagalbinių darbininką ir jį **sunkiiai sužalojo**. Nors „Paskyra – leidimas“ buvo surašyta, tačiau preliminariai galima konstatuoti, kad darbai nebuvo koordinuojami tarp vidaus tarnybų (įvykio metu objekte nebuvo darbų vadovo), neįvertinta galimo daiktų (šiuo atveju - plytų) pavojaus kritimo ant žmonių rizika.

Įvykis šiuo metu yra tyrimo stadijoje.

2017-09-18: Statybos objekte Placio 24, Karklėje, Klaipėdos rajone UAB „Construction Era“ apdailos mūrininkas Z. V., rievėjo namo fasado siūles. Pasinaudojęs demontuojamais pastoliais, bet neišlaikęs pusiausvyros, Z. V. nukrito iš maždaug 2,35 m aukščio ir patyrė **sunkių traumą.**

Įvykis šiuo metu yra tyrimo stadijoje.

2017-10-11: Sandėlio statybietėje, UAB "AGDA" darbų vadovas sandėlyje lipo ant įrenginėjamos pagalbinių patalpų aikštelės, kurioje didžioji dalis grindų jau buvo išklotos cemento drožlių plokštėmis CETRIS (2 sluoksniai), padėtomis ant metalinio karkaso. Pakilęs laiptais, suklotomis plokštėmis jis nuėjo iki įrenginėjamos aikštelės galo, atsistojo ant matomai nesenai padėtos cemento drožlių plokštės (buvo padėtas tik vienas sluoksnis) ir, plokštei lūžus, nukrito iš 3,2

m aukščio ant betoninių grindų. Įvykio metu patyrė sunkią traumą, nuo kurios ligoninėje kitą dieną mirė.

Šiuo metu įvykis yra tyrimo stadijoje.

Galimų fizinių pavojų, kurių rizika privalo būti vertinama, preliminarus sąrašas:

- * žmogaus kritimas iš aukščio arba į gylį;
- * krovinių, įrankių, medžiagų, ruošinių bei kitokių daiktų kritimai ant žmonių;
- * žmogaus griuvimas (dėl slidumos, paviršių nelygumo, užgrizdinimų, laiptų ir kitų kliūčių);
- * daiktų, mechanizmų, ruošinių, krovinių virtimas, poslinkis;
- * įrenginio, mechanizmo, jų dalių užvirtimas, prispaudimo pavojus;
- * statinio, jo dalies, konstrukcijų užgriuvimas;
- * lekiantys, judantys daiktai, ruošiniai, skeveldros, atliekos;
- * pagavimo, įtraukimo, traiškimo, suspaudimo ir kiti su technikos naudojimu susiję pavojai;
- * nudegimai dėl sąlyčio su karštomis statinio ar įrenginių detalėmis, sąlyčio su karštais skysčiais purškiant ar panardinant, nudegimai nuo spinduliuojančių šaltinių šiluminio poveikio;
- * gaisras ir sproginimai, susiję su degiosiomis medžiagomis;
- * elektros srovės poveikis
- * sukauptosios energijos, kuri gali sparčiai išsilaisvinti ir fiziškai sužaloti žmogų, pavojus;
- * suskystintų degių ir suspaustų (suslėgtų) techninių dujų naudojimas;
- * ypač degių cheminių medžiagų ir preparatų naudojimas;
- * uždusimo, užtroškimo pavojai;
- * užpildymo gruntu ir/ar paskendimu biriose medžiagose pavojai;
- * paskendimo vandenyje pavojus;
- * apsvaigimo alkoholiu pavojus;
- * kita, atsižvelgiant į darbų specifiką.

Taip pat būtina nustatyti netikėtų (ir/ar atsitiktinių) pavojų atsiradimo rizikos vertinimo tvarką.

Nelaimingų atsitikimų ir profesinių
ligų skyriaus vedėjas

Saulius Balčiūnas
saulius.balciunas@vdi.lt; tel.: (8 5) 213 9759

Rengė
M. Pluktas, Nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų
skyriaus vyriausiasis specialistas

mindaugas.pluktas@vdi.lt; tel.: (8 5) 265 2608